

PODIUM

Voor theaterfans zijn het hoogdagen. In de Bourla slaan Toneelhuis en Toneelgroep Amsterdam de handen in elkaar, terwijl de Roovers hun twintigste verjaardag vieren met een braspartij.

ANTWERPEN

Koninginnen in de clinch in de Bourla

Na Hamlet vs Hamlet snijden Toneelhuis en Toneelgroep Amsterdam een tweede gezamenlijk theaterproject aan. In Maria Stuart van Friedrich Schiller staan twee legendarische vorstinnen uit de 16de eeuw elkaar naar het leven: Elizabeth I van Engeland en Maria Stuart van Schotland.

Chris Nietvelt (52) en Halina Reijn (39) zijn de grandes dames van Toneelgroep Amsterdam. Hoewel onze landgenoot Ivo Van Hove tien mensen op het podium zet, zijn alle spots gericht op hen.

"In dit historisch drama uit 1800 is de rooms-katholieke koningin van Schotland veroordeeld voor het beramen van een moordaanval op haar protestantse nicht Elizabeth", zegt Reijn. "In een cel in de Tower wacht mijn personage al negentien jaar op haar executie. Maar de Engelse koningin stelt het vonnis steeds uit."

Halina Reijn vertolkt dus de flamboyante Maria Stuart, Chris Nietvelt speelt de plichtsgetrouwe Elizabeth. "Bij Elizabeth staat alles in het teken van haar vorstendom", zegt Nietvelt. "In de 45 jaar dat ze op de troon zat, heeft ze zich nooit voor een huwelijk laten strikken. Daarom werd ze de Virgin Queen

genoemd. Toch herkent de Engelse in Maria Stuart de eenzaamheid die haar ook kwelt, en tegelijk weet ze dat ze het leven van de Schotse niet kan sparen, op straffe van zelf vermoord te worden. Dat plaatst Elizabeth, die de geschiedenis wil ingaan als een rechtvaardig vorstin, voor een groot ethisch dilemma."

"Maria en Elizabeth zouden best vriendinnen kunnen zijn", vervolgt Reijn. "Alleen kunnen ze in dat ene land niet naast elkaar bestaan. Elizabeth heeft meer macht, maar Maria is charismatischer. Met haar natuurlijke charme spant ze iedereen voor haar kar. Een kruising tussen Lady Di en Lady Gaga is ze. Voortdurend wikkend en wegend vertaalt Elizabeth zich als Margaret Thatcher of Angela Merkel."

Toch speelt de regisseur de twee vorstinnen niet tegen elkaar uit. "Ivo ziet hen als één vrouw", zegt Nietvelt. "Ze spreken elkaar

ook aan met 'zuster'. Elizabeth, omringd door mannen, laat zich adviseren, maar volgt toch haar eigen pad. Maria heeft geen raadgevers meer, maar weet vanuit de cel wel nog elk mannenhart te beroeren. De vraag hoe vrouwen met macht omgaan, is meer dan ooit actueel. Dat maakt het stuk heel erg van 'nu'."

Voor Toneelgroep Amsterdam, dat meestal in hedendaagse ensceneringen speelt, lijkt *Maria Stuart* een stijlbreuk. Reijn: "De taal is archaisch en in verzen. Ook de set is heel sober, zonder video. Ambachtelijk acteerwerk overheerst. Ivo vernieuwt zich verder met dans, en de laatste tien minuten staan we in vol ornaat op de planken. In jurken die gemaakt werden op basis van historische schilderijen. Met kragen, kraaltjes en kant. Historische kostuums, da's nieuw voor ons."

En hoe bevalt de samenwerking met Toneelhuis? "Prima", vindt Nietvelt, die in maart ook al in het door Guy Cassiers geregisseerde *Hamlet vs Hamlet* stond. "Dat beide gezelschappen tussen 2014 en 2016 vier coproducties gaan maken, is niet zó verrassend. Generatiegenoten Van Hove en Cassiers delen dezelfde interesses, het is hun aanpak die verschilt. Waar Guy vaak zoekt naar verstillingsbeelden, wordt er bij Ivo niet zelden stevig gediscussieerd."

In *Maria Stuart* staan voor Toneelhuis de acteurs Katelijne Damen, Marc Van Eeghem en Matteo Simoni op de planken.

ILSE DEWEVER

① 'Maria Stuart', nog op 6 en 7/12 en van 18 tot 21/2 in de Bourla. Info en speellijst: www.toneelhuis.be

Actrices Chris Nietvelt en Halina Reijn van Toneelgroep Amsterdam. FOTO JAN VERSWEYVELD